

Bijlagen

Niets moet

Mensbeelden en beleidsvoorkeuren van burgers en beleidsmakers bij sport- en beweegbeleid

Wieke Blijleven
Joep Schaper
Astrid Mangnus
Franziska de Koning
Sharon van Geldere

Inhoud

A Vignetten.....3

B Topiclijst..... 6

A Vignetten

Vignet 1: De gezonde omgeving

Het is zondagmiddag. De familie Vergeer zit samen aan de koffie. Ze zijn bij vader Henk en moeder Gerda thuis. Het oudere echtpaar woont in een dorp in de provincie Groningen. Hun dochter Anna heeft laatst een digitaal horloge gekocht dat het aantal voetstappen per dag bijhoudt. Anna is juf op een basisschool in Groningen-stad. Trots vertelt ze aan haar ouders dat ze voor de klas makkelijk meerdere uren per dag in beweging is.

Anna bezoekt haar ouders één keer per week. Haar broer Tjeerd woont nog thuis. Hij voelt zich soms een beetje eenzaam. Er wonen weinig jonge mensen in het dorp. Zijn vrienden wonen verspreid over dorpen in de buurt. Tjeerd bezoekt hen meestal met de auto, omdat er weinig openbaar vervoer is. Fietsen zou Tjeerd wel leuk vinden, maar dit is niet op alle wegen even veilig. Ook heeft hij weinig zin om lange tochten te maken op zijn oude omafiets.

Anna en Tjeerd maken zich soms zorgen over de gezondheid van hun ouders. Ze beginnen wat ouder te worden. Hun vader Henk heeft suikerziekte en een hoge bloeddruk. Zijn dokter heeft hem daarom geadviseerd meer te bewegen. Hij gaat graag vissen, maar zit daarbij meestal stil langs het water. Hun moeder Gerda is actief in het dorpsleven. Ze gaat graag koffiedrinken met haar vrienden en organiseert allerlei sociale activiteiten in het dorpshuis. Ze zou graag meer willen bewegen met haar vriendinnen, maar in het dorp zijn er weinig mogelijkheden om samen te gaan sporten. Er is veel ruimte om te wandelen, fietsen of hard te lopen.

Welke van de volgende opties denkt u dat de familie Vergeer helpen om meer te bewegen?
Ken een rapportcijfer toe van 1 (het minst) tot 10 (het meest):

- Korting op de zorgverzekering als je een half uur per dag beweegt (zoals Anna). Mensen kunnen dit doorgeven door de gegevens van hun digitale horloge of telefoon te delen.

- Een bijdrage om licht inspannende activiteiten te organiseren in het dorpshuis, zoals een wandelclub.

- Werkgevers worden verplicht om hun werknemers (zoals Henk) 2 uur per week te geven om te sporten onder werktijd.

- Een online campagne voor jongeren (zoals Tjeerd). Ze worden gemotiveerd om een gratis setje fietslampjes aan te vragen. Daarbij krijgen ze extra informatie meegestuurd over het belang van actief vervoer (zoals fietsen en wandelen).

Vignet 2: De sportvereniging

Op een veld van voetbalvereniging Eendracht in Arnhem is een voetbalteam aan het trainen. Kevin en Ahmed zijn al sinds hun jeugd lid van de club. Ze zijn goede vrienden. Na de training zegt Kevin: "Zullen we nog wat drinken in de kantine?" Ahmed gaat graag mee. In de kantine bestellen ze allebei een cola bij Ria. Ria staat achter de bar. Zij is een van de actieve vrijwilligers van de voetbalclub. Alle leden van de club moeten ook bar- en opruimdiensten draaien. Ze herinnert de jongens eraan zich hiervoor in te schrijven. "We willen allemaal een schone en gezellige club, toch jongens!" Met enige tegenzin pakken de vrienden de inschrijffijst van Ria aan. "We moeten nog wel even kijken hoe we dat kunnen doen naast ons werk hoor, Ria..." zegt Kevin. Als de cola's op zijn is het tijd voor Ahmed om naar buiten te gaan. Hij coacht die middag een team met kinderen. Kevin stapt op de scooter en gaat naar huis.

Dan komt Ria's dochter Kim het clubhuis binnen gelopen. Ze voetbalt in een jeugdteam. Jongens en meiden spelen in de jeugdteams nog samen. Er komen steeds meer meiden bij Eendracht voetballen. Er is inmiddels zelfs een actief en enthousiast damesteam. Maar Kim is verdrietig. Ze vertelt aan Ria dat de meeste van haar teamgenoten aardig zijn, maar dat een paar van hen nog steeds niet graag met haar voetballen. Hun gemene opmerkingen van kwetsen Kim. Ze heeft hierdoor steeds minder zin om naar voetbal te gaan.

Welke opties denkt u dat bewegen op en rond de voetbalclub stimuleren?

Ken een rapportcijfer toe van 1 (het minst) tot 10 (het meest):

- Een cursus voor coaches (zoals Ahmed) zodat ze de jongeren die zij trainen goed kunnen informeren over het belang van gezond leven en genoeg bewegen.

- Parkeren met auto's en scooters wordt alleen toegestaan voor mensen boven de 65 en mensen met een beperking.

- Een vergoeding om meisjes gratis lid te laten worden van de voetbalclub.

- Een dagje uit voor actieve vrijwilligers (zoals Ria) om hen te waarderen voor hun bijdrage aan een gezellige club.

Vignet 3: Bewegen met een beperking

Hilde woont in Den Bosch. Door een auto-ongeluk zit ze sinds haar zestiende in een rolstoel. Ze woont zelfstandig in een rolstoeldoorgankelijk huis. Daar krijgt ze hulp van begeleiders die meerdere keren per week langskomen. Een van de doelen van de begeleiders is om al hun cliënten genoeg te laten bewegen. Bewegen is belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid. Het is ook goed voor de sociale contacten. Maar het is voor haar begeleiders nog niet zo makkelijk om dit te realiseren. Al hun cliënten hebben namelijk verschillende wensen rondom bewegen en kunnen verschillende dingen doen.

Hilde vindt het idee om naar een sportschool te gaan leuk. Ze weet alleen nog niet goed welke sport haar leuk lijkt en hoe ze het vervoer zou kunnen regelen. Ze zou haar begeleider Willem om advies kunnen vragen. Hij zou met haar mee kunnen gaan naar trainingen of andere sportactiviteiten. Hij heeft al veel andere cliënten begeleid en coacht in zijn vrije tijd ook een rolstoel-volleybalteam.

Verder zijn Hildes ouders en zus ook erg betrokken, en hebben ze al vaker aangegeven dat ze ook graag met haar mee zouden willen gaan. Zij hebben alleen niet altijd tijd. Ook hebben ze geen speciale opleiding gevolgd om haar goed te kunnen begeleiden. Ze twijfelen wel of ze een speciale opleiding kunnen betalen.

Welke van de volgende opties denkt u dat Hilde helpen om meer te bewegen?

Ken een rapportcijfer toe van 1 (het minst) tot 10 (het meest):

- Een app met tips voor mensen met een lichamelijke beperking (zoals Hilde) die meer willen bewegen.

- Regels die zorginstanties verplichten om hun cliënten minstens 1 keer per week te helpen om te bewegen.

- Het realiseren van meer vervoersmogelijkheden van en naar sportclubs die sportmogelijkheden aanbieden voor mensen met een beperking.

- Vergoeding voor een speciale training die familieleden (zoals Hildes ouders en zus) helpt om hun familielid tijdens het sporten beter te begeleiden.

B Topiclijst

Vragen over vignetten

- In hoeverre herkent u uzelf of mensen die u kent in de personen die in de drie verhalen worden beschreven?
- In hoeverre herkent u uzelf of mensen die u kent in de situaties die in de drie verhalen worden beschreven?
- [Eventueel, bij keuzes die meer uitleg verdienen:] Waarom vond u bij het eerste/tweede/derde verhaal optie X zo'n goed/slecht idee?

Introduceren: kunnen – willen – moeten- mogen

Er zijn verschillende manieren om beleid gericht op bewegen – en de mensen op wie het gericht is – te bekijken. Zo kan beleid zich erop richten dat mensen meer kunnen bewegen. Ook kan het zich richten op mensen die meer willen bewegen. Of het is mogelijk om de uitgangspositie te kiezen dat ze meer moeten bewegen. Ten slotte is het ook nog mogelijk dat mensen meer mogen bewegen, door het wegnemen van barrières en het aanpassen van hun omgeving.

Doorvragen bij iedere vignet

- Wat denkt u, hoe zouden de personen in het eerste/tweede/derde verhaal meer **kunnen** bewegen?
- Wat denkt u, wanneer zouden de personen in het eerste/tweede/derde verhaal meer **willen** bewegen?
- Vindt u dat de mensen in het eerste/tweede/derde verhaal meer **moeten** bewegen? Zo ja, hoe?
- **Mogen**-dimensie (indirect uitvragen (zie vragen hieronder): via contextfactoren/barrières.
- In hoeverre gaat het bovenstaande voor uzelf op?

Verdiepende vragen

(Let op: voor iedere vraag geldt: alleen vragen als ze hierboven nog niet aan bod is gekomen.)

- Wat vindt u van het advies van de overheid dat men 30 minuten per dag zou moeten bewegen? In hoeverre denkt u dat dit een haalbaar advies is voor iedereen?
- Wat denkt u dat mensen nodig hebben om meer te kunnen bewegen?
- Woont u zelf in een meer landelijk of stedelijk gebied? In hoeverre denkt u dat de omgeving mensen helpt of juist beperkt bij genoeg bewegen?
- Denkt u dat mensen over het algemeen genoeg weten over de positieve effecten van bewegen op hun gezondheid?
- Hoe denkt u dat mensen alledaagse beweging (zoals traplopen, schoonmaken en actieve vormen van vervoer) meer kunnen inpassen in hun dagelijks leven?
- Denkt u dat mensen meer zouden (willen) bewegen als ze een vergoeding zouden krijgen voor het openbaar vervoer of de toegang tot een sportschool/vereniging?

- Denkt u dat mensen meer zouden (willen) bewegen als er meer mogelijkheden zouden bestaan voor sporten in vereniging (sportclubs, maar ook wandelclubs, actieve dorpshuizen, dansscholen etc.)?
- Denkt u dat mensen meer zouden (kunnen) bewegen als ze daarbij van andere mensen in hun omgeving (vrienden, burens, professionals) gesteund zouden worden?
- Denkt u dat het bij de ontwikkeling van buurten belangrijk is dat deze voor bewoners een aantrekkelijke omgeving zijn om in te bewegen?
- Hoe denkt u dat mensen reageren als een bepaalde mate van bewegen door de werkgever/de overheid verplicht zou worden?

Algemene vragen over gedrag en de rol van de overheid

(Deze vragen sowieso stellen.)

- In hoeverre denkt u dat mensen hun gedrag rondom bewegen willen en kunnen veranderen?
- In hoeverre denkt u dat ze dat zelf kunnen/moeten doen?
- En welke rol speelt de overheid hierin?
- Denkt u dat Nederlanders over het algemeen genoeg bewegen? (Als niet: Waarom bewegen ze niet voldoende? / Waarom moeten mensen volgens u meer bewegen?)